

MITIGATIE- EN COMPENSATIEPLAN HUISMUS, ZWARTEWEG 8, OUD ADE.

Opdrachtgever : Fam. Van der Poel
Projectcode : 20235031
Naam auteur : Dhr. T. Pot MSc
Datum : 30-08-2023
Status : concept
Gecontroleerd door :
Goedgekeurd door :

INHOUDSOPGAVE

1	Aanleiding	2
1.1	Huidige situatie	2
1.2	Opbouw van het document	2
2	Resultaten soortgericht onderzoek irt de werkzaamheden	4
3	Gunstige staat van instandhouding en wettelijk belang	5
3.1	Gunstige staat van instandhouding.....	5
3.2	Wettelijk belang	5
4	Mitigerende en compenserende maatregelen.....	7
4.1	Mitigerende maatregelen	7
4.2	Compenserende maatregelen	8
4.2.1	Nieuwe locatie permanente nestplaatsvoorziening Huismus	8
4.2.2	Onderdelen van het essentieel leefgebied Huismus.....	12

1 AANLEIDING

De opdrachtgever is voornemens sloopwerkzaamheden te laten uitvoeren en woningen te realiseren aan de Zwarteweg 8 te Oud Ade (Tabel 1). Uit vooronderzoek uitgevoerd door MBH Consult B.V. (Quickscan Wnb 2022128 – Zwarteweg 8 te Oud Ade.pdf) is gebleken dat nader onderzoek vereist is om overtreding van de Wet Natuurbescherming (Wnb) te voorkomen. MBH Consult B.V. concludeerde dat huismus, spreeuw, gierzwaluw, boerenzwaluw, rugstreeppad en vleermuisonderzoek (meervleermuis, gewone grootoorvleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger) noodzakelijk is. Hiervoor heeft de opdrachtgever De Aquanoom ingeschakeld voor het soortgericht onderzoek. De Aquanoom is onderdeel van vanderHelm Milieubeheer B.V., aangesloten bij Netwerk Groene Bureaus.

Alle soortgerichte onderzoeken zijn afgerond, met uitzondering van het vleermuisonderzoek, waaruit gebleken is dat met de geplande werkzaamheden een overtreding van de Wet natuurbescherming wordt begaan ter aanzien van huismus (*Passer domesticus*) nesten. Hiervoor dient een ontheffing te worden aangevraagd. Dit document is een mitigatie- en compensatieplan, ter motivatie voor uitzicht op ontheffingsaanvraag als onderdeel van de toelichting op het bestemmingsplan (kenmerk: NL.IMRO.1884-BPZWARTEWEG8-t-CON1).

Tabel 1 Locatie projectgebied.

Projectgebied	Zwarteweg 8
Straat	Zwarteweg
Plaats	Oud Ade
Gemeente	Kaag & Braassem
Provincie	Zuid-Holland

1.1 HUIDIGE SITUATIE

Het projectgebied is gelegen aan de Zwarteweg 8 in Oud Ade, in de gemeente Kaag en Braassem, provincie Zuid-Holland. Het projectgebied bestaat uit zeven gebouwen (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**; Figuur 2). Gebouw 1 is in een vervallen staat verkerende oude boerderij. Gebouw 2 is verbonden met de oude boerderij en is het voormalige bij de boerderij behorende zomerverblijf. Ook gebouw 3 is verbonden met de oude boerderij en heeft als hooischuur gediend. Gebouw 4 en 5 zijn met elkaar verbonden en fungeerden voorheen beide als ligboxenstallen. Gebouw 6 betreft een betonnen mestlo. Gebouw 7 wordt deels gebruikt als opslag en deels als recreatiewoning.

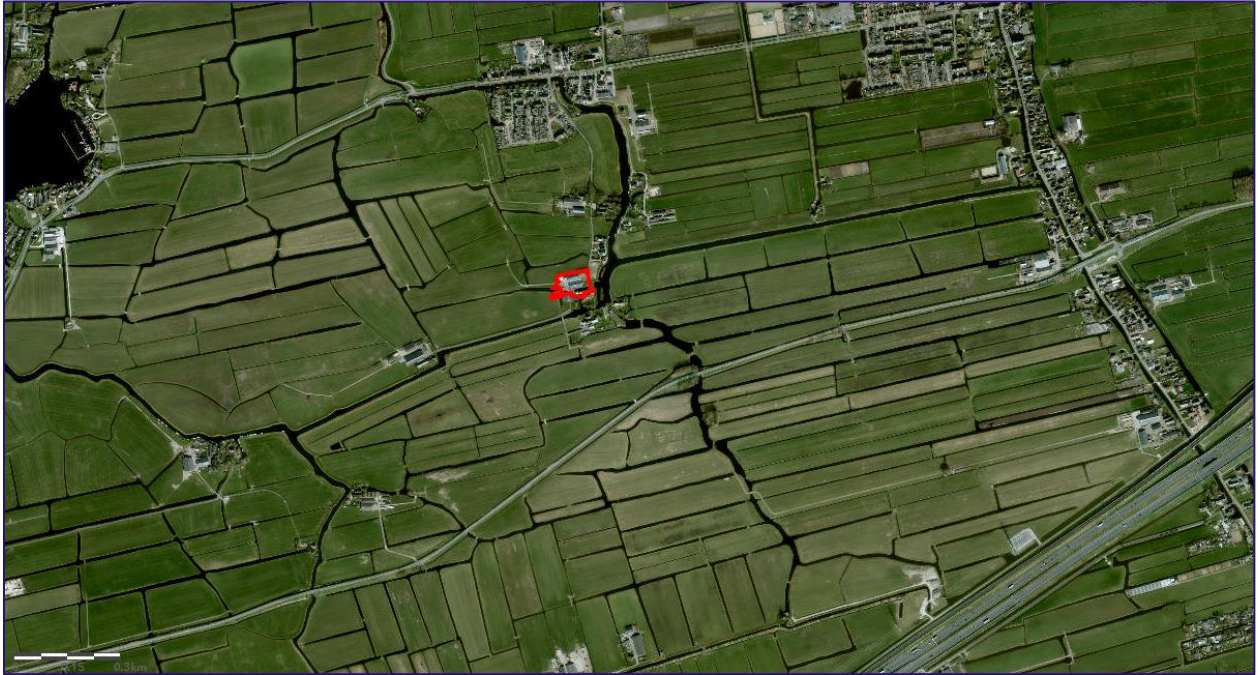
De Zwarteweg is een rustige doodlopende straat in een poldergebied. Ten noorden ligt het dorpscentrum van Oud Ade en ten zuiden een provinciale weg (N445).

Voorgenomen werkzaamheden

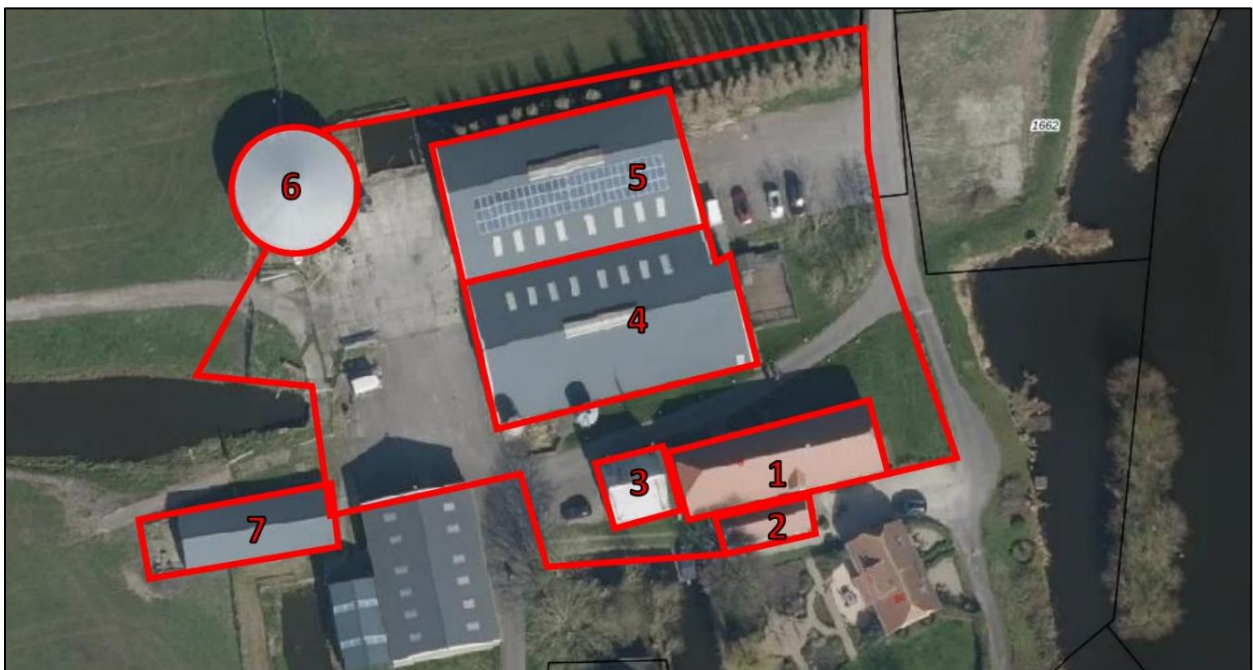
De initiatiefnemer is voornemens gebouw 1, 2, 3, 4, 5 en 7 te slopen. De mestlo (gebouw 6) wordt omgevormd tot woonhuis. In de nieuwe situatie worden 3 woonhuizen gebouwd (Figuur 12).

1.2 OPBOUW VAN HET DOCUMENT

Na een op 03-08-2023 gevoerd overleg heeft de Omgevingsdienst West-Holland aan de gemeente Kaag en Braassem een (nader) advies ecologie m.b.t. het bestemmingsplan op aanvraag Zwarteweg 8 te Oud Ade. (kenmerk: D2023-089924). Om het bestemmingsplan vast te kunnen stellen dient in de toelichting op het bestemmingsplan duidelijk te worden gemaakt dat er zicht is op het verkrijgen van een ontheffing Wnb. Om dat duidelijk te maken wordt in dit document ingegaan op de in de Wet natuurbescherming genoemde criteria en worden kort de resultaten van het soortgericht onderzoek weergegeven. Vervolgens worden mitigerende maatregelen voorgelegd en wordt toegelicht hoe de gunstige staat van instandhouding van de huismus gewaarborgd blijft. Daaropvolgend wordt onderbouwd wat het wettelijk belang is.

Figuur 1 Begrenzing projectgebied. Het projectgebied ligt binnen de rode kaders. Ten noorden ligt het dorpscentrum van Oud-Ade, ten oosten ligt de lintbebouwing van Rijpwetering, ten zuiden loopt de N445 en ten westen bevindt zich uitgestrekt polderlandschap.

Figuur 2 Huidige situatie en overzicht van de objecten binnen de projectlocatie.

2 RESULTATEN SOORTGERICHT ONDERZOEK IRT DE WERKZAAMHEDEN

Het soortgericht onderzoek is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus van BIJ12.

Nestplekken

In totaal zijn maximaal 12 nestlocaties van huismus aanwezig in de schuren 4 en 5. Huismussen nestelen in de nok van de schuur daar waar de dakbeplating op elkaar aansluit. De nestlocaties worden bereikt daar waar isolatiemateriaal in de nok van de schuren ontbreekt. Vanuit de luchtroosters in het midden van de schuur kunnen huismussen van binnenuit de verblijven aandoen.

Andere gebouwen binnen de projectlocatie zijn uitgesloten van verblijven van de huismus. De werkzaamheden betreffen de sloop van schuren 4 en 5 waardoor de Wet natuurbescherming overtreden wordt (Tabel 2).

Tabel 2 Overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming.

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid4	Als gevolg van
Huisumus		X			

Verbodsbepalingen±

Lid 1: te doden of te vangen.

Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van de vogels weg te nemen.

Lid 3: eieren te rapen of de onder zich te hebben.

Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding.

Essentiële elementen leefgebied

Binnen het projectgebied zijn elementen aanwezig die onderdeel uitmaken van het essentiële leefgebied van de huismussen. Deze elementen zijn het kippenhok, 1 meter ten oosten van schuur 4. In het kippenverblijf nemen huismussen een stofbad en er wordt gevoerd. Tegen de westgevel van schuur 2 is een Japanse broodboom aanwezig die wintergroen blijft waardoor deze beschutting biedt voor huismussen. Aan de noord- en oostzijde van de schuur staan Italiaanse populieren die gebruikt worden door huismus als schuil- en foerageergebied. Ook de tuin achter het woonhuis wordt gebruikt als schuilmogelijkheid en foerageergebied door huismussen, deze tuin blijft bestaan. In de omgeving van het plangebied zijn mogelijkheden voor soortenuitwisseling met ander huismuspopulaties die zich bevinden op andere (boeren) erven (Zwarteweg 4, 5 en 9 t/m 14) en in het dorp Oud-Ade, 500 meter ten noorden van het plangebied.

3 GUNSTIGE STAAT VAN INSTANDHOUDING EN WETTELIJK BELANG

3.1 GUNSTIGE STAAT VAN INSTANDHOUDING

De voorgenomen werkzaamheden mogen niet leiden tot een verslechtering van de gunstige staat van instandhouding van de huismus. Gezien deze bepaling wordt hieronder uiteengezet hoe de gunstige staat van instandhouding gewaarborgd kan worden.

De huismussen die aangetroffen zijn binnen het plangebied vormen geen populatie op zichzelf, maar maken deel uit van een grotere populatie. In de Nationale Databank Flora & Fauna zijn alle waarnemingen (afgelopen 10 jaar) van huismus gedaan in de directe omgeving van de Leidse weg, de hoofdweg die door Oud-Ade loopt. Gezien de geschiktheid van de bebouwing is aan te nemen dat de hoofdpopulatie zich daar bevindt en dat de metapopulatie (zoals aangetroffen aan de Zwarteweg 8) hier onderdeel van uitmaakt. Uitwisseling met deze hoofdpopulatie en andere (meta)populaties is mogelijk gezien de kleine afstanden (>500m). In de nieuwe situatie worden permanente verblijfplaatsen gerealiseerd aangrenzend aan het projectgebied. Deze verblijfplaatsen zijn huismusvriendelijker en robuuster dan de huidige verblijfplaatsen. Door het verwijderen van de schuren is er meer oppervlakte beschikbaar die in het nieuwe plan een groene bestemming krijgen. Hierdoor komt er in de nieuwe situatie meer foerageergebied beschikbaar en blijft het gebied beschikbaar voor de huismus.

De (lokale) staat van instandhouding is zodoende gunstig te noemen.

3.2 WETTELIJK BELANG

Alternatievenafweging

Gezien de aard van de geplande werkzaamheden (sloop) is er geen alternatieve oplossing mogelijk. Echter worden de werkzaamheden zo gepland dat negatieve effecten geminimaliseerd worden op basis van de Zorgplicht (Artikel 1.1 Wnb) en het Kennisdocument Huismus van BIJ12.

Wettelijk belang

De voorgenomen werkzaamheden dienen het wettelijk belang "in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid" en "ter bescherming van flora en fauna".

Gezien de bedrijfsbeëindiging is de voormalige functie van de stallen komen te vervallen. Waar deze voorheen als ligboxen gebruikt werden, staan de stallen nu leeg. Omdat er geen onderhoud meer gepleegd wordt aan de stallen kan verwacht worden dat deze achteruitgaan en uiteindelijk in verval kunnen raken. Enkele eerste tekenen van verval t.g.v. niet meer uitgevoerd onderhoud zijn zichtbaar (Figuur 3). Gezien de ligging aan de openbare weg kan het verval gevolgen hebben voor de openbare veiligheid. Dit staat in lijn met het andere belang dat van toepassing is. De schuur zal in verval raken, wat gezien de locatie van de nesten nadelige gevolgen heeft voor de huismus. De schuren die nu door de mussen gebruikt worden zijn bekleed met metaalplaten en de staldeuren zijn permanent gesloten. Met de huidige klimaatverandering en de warmere zomers zullen de nestlocaties steeds ongeschikter worden omdat de warmte niet uit de schuur weg kan, met als gevolg dat jongen het broedseizoen niet overleven. Het tegenovergestelde geldt voor de winter. Doordat in de stallen tijdens de winter geen koeien meer aanwezig zijn, is de schuur niet meer vorstbestendig. Hierdoor zal de populatie van de huismussen achteruit gaan en zoeken deze elders een verblijfplaats, waardoor er druk komt te staan op de lokale populatie. Door een natuurinclusieve opzet van het nieuwe

plan worden verblijfplaatsen permanent gewaarborgd en gedurende het gehele seizoen door een verbeterd microklimaat.

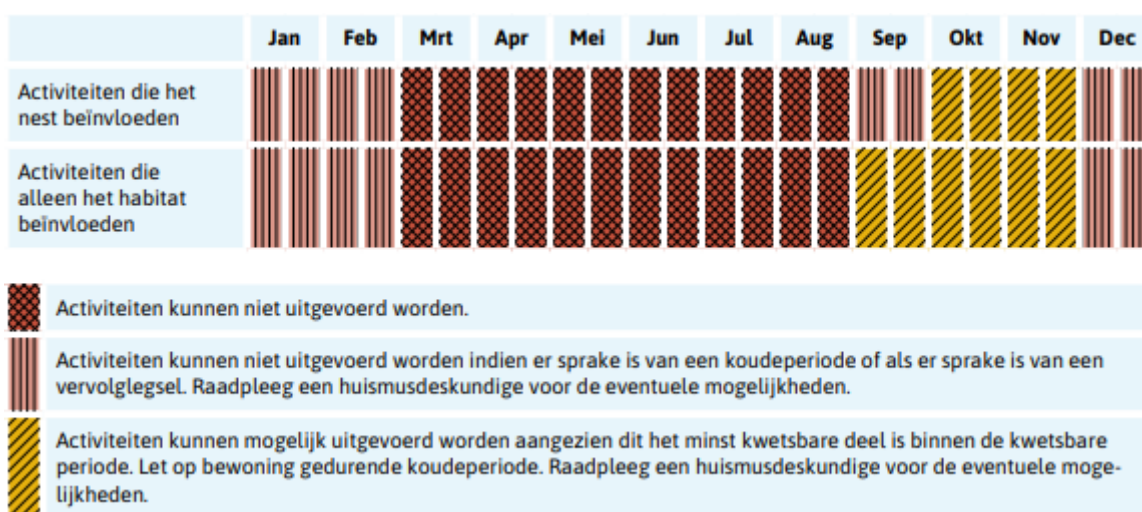

Figuur 3 Beelden van de huidige stand van onderhoud van de stallen.

4 MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN

4.1 MITIGERENDE MAATREGELEN

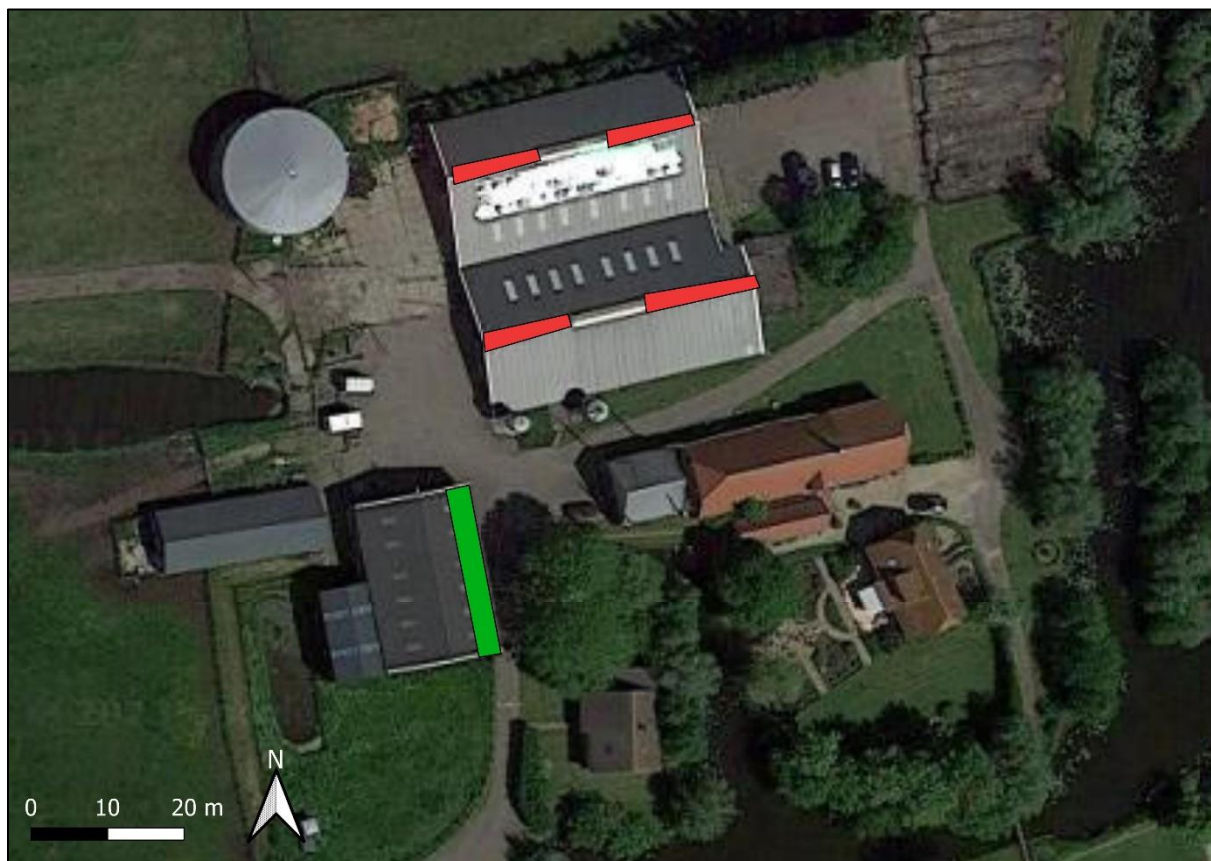
Om de negatieve effecten tot een minimum te beperken, wordt de Zorgplicht zoveel mogelijk gehandhaafd. Dit betekent dat de sloopwerkzaamheden buiten de kwetsbare periode uitgevoerd zullen worden en buiten periodes van kou en vorst. De kwetsbare periode is het broedseizoen dat bij de huismus over het algemeen loopt van 1 maart tot 31 augustus. Om er zeker van te zijn dat een vervolglegsel geen nadelige gevolgen ondervindt, zullen de sloopwerkzaamheden plaatsvinden in oktober en november (buiten periodes van vorst en kou) (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**4). Alle werkzaamheden zullen uitgevoerd worden onder de begeleiding van een ecologisch deskundige. Voor aanvang van de werkzaamheden wordt door de ecologisch deskundige op de aanwezigheid van huismus gecontroleerd. Alle bevindingen zullen genoteerd worden in een ecologisch logboek dat onderdeel is van het ecologisch werkprotocol.

Figuur 4 De periodes waarin activiteiten al dan niet uitgevoerd kunnen worden op hoofdlijnen weergegeven (bron: Kennisdocument Huismus, BIJ12 (2023)).

4.2 COMPENSERENDE MAATREGELEN

In het soortgericht onderzoek zijn maximaal 12 nestlocaties geconstateerd in de schuren 4 en 5. Voor elke nestlocatie zullen in het nieuwe plan twee nieuwe nestlocaties gecreëerd worden. Dit komt neer op minimaal 24 vervangende nestlocaties. Deze nestlocaties zullen permanent zijn. De nestlocaties worden gecreëerd binnen 10 tot 50 meter van de bestaande nestplaatsen (Figuur 5). In de opslagloods buiten het plangebied worden 20 nestplaatsen voor huismuis gerealiseerd (groen) en minimaal 4 nestplaatsen worden gecompenseerd met huismuskasten net buiten het plangebied. De nieuwe nestplaatsen bevinden zich buiten de invloedsferen van de geplande werkzaamheden en worden onder begeleiding van een deskundig ecooloog geplaatst.

Figuur 5 Huidige verblijfplaatsen van huismuis bevinden zich in de nok van schuur 4 en 5 in het met rood aangewezen deel (max. 12 nesten). Nieuw te creëren nestplaatsen bevinden zich in het met groen aangegeven deel (20). Ook worden er minimaal 4 huismuskasten geplaatst in de directe omgeving.

4.2.1 Nieuwe locatie permanente nestplaatsvoorziening Huismuis

De nieuwe nestplaatsvoorziening heeft een betere oriëntatie ten opzichte van de wind (ZW) en de zon. Daarnaast vormt de boom ten (zuid)oosten van de nieuwe nestlocatie voor permanente schaduw gedurende de dag. De schuur die geschikt gemaakt wordt voor nieuwe nestlocaties is minimaal 3 meter hoog en vrij toegankelijk voor huismussen (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.6; Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**).

De nestlocaties worden gecreëerd in november/december/januari/februari van 2023/2024. Hiermee is de locatie gereed, nog ruim voor de start van het broedseizoen, waardoor huismussen een minimale gewenningsperiode hebben van 3 maanden.

Figuur 6 Openingen van de nieuwe permanente verblijfplaatsen.

Figuur 7 Foto van de oriëntatie en hoogte van de schuur (>3m).

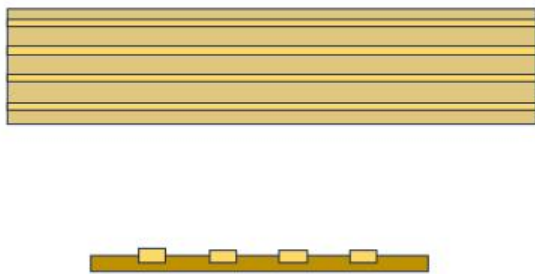
De permanente nieuwe verblijfplaatsen worden gecreëerd onder begeleiding van een deskundig ecooloog die heeft meegedacht in het ontwerp en de uitvoering. Concepttekeningen van het ontwerp zijn hieronder weergegeven. Daarna vindt een onderbouwing plaats waarom deze verblijfplaatsen een verbetering zijn ten opzichte van de huidige verblijfplaatsen.

De binnenkant van de schuur waar de nieuwe nestlocaties komen, wordt nu al betreden door huismussen. Echter is er geen mogelijkheid voor de vogels om zich voort te planten in deze schuur. De binnenkant van de schuur is een stalen constructie (ondersteund met houten balken) met kunststof golfplaten op het dak. De verticale wanden zijn van metaal. De binnenkant van de schuur is opgedeeld in compartimenten (Figuur 8).

Figuur 8 Binnen constructie van de schuur waar permanente verblijfplaatsen gecreëerd zullen worden.

Per compartiment wordt aan de binnenkant van de schuur een dakpannenconstructie gemonteerd die uiterst geschikt is voor nesten van huismus (Figuur 9; Figuur 10). Voordelen van deze constructie is dat huismussen hier bewezen gebruik van maken, dat de constructie beschermd tegen predatoren en dat nesten intact blijven bij extreme weersomstandigheden. Huismussen zijn territoriaal en zullen niet snel dezelfde nestingang gebruiken, iets dat in de huidige situatie onvermijdelijk is, vandaar de lage aantallen nesten in de huidige situatie. Door in de nieuwe situatie compartimenten te creëren zullen meerdere verblijven op een klein oppervlak mogelijk zijn. Daarnaast zal zoals hierboven al vernoemt het klimaat verbeteren door de schaduw van een boom en de oriëntatie van de nestlocaties ten opzichte van de wind en zon.

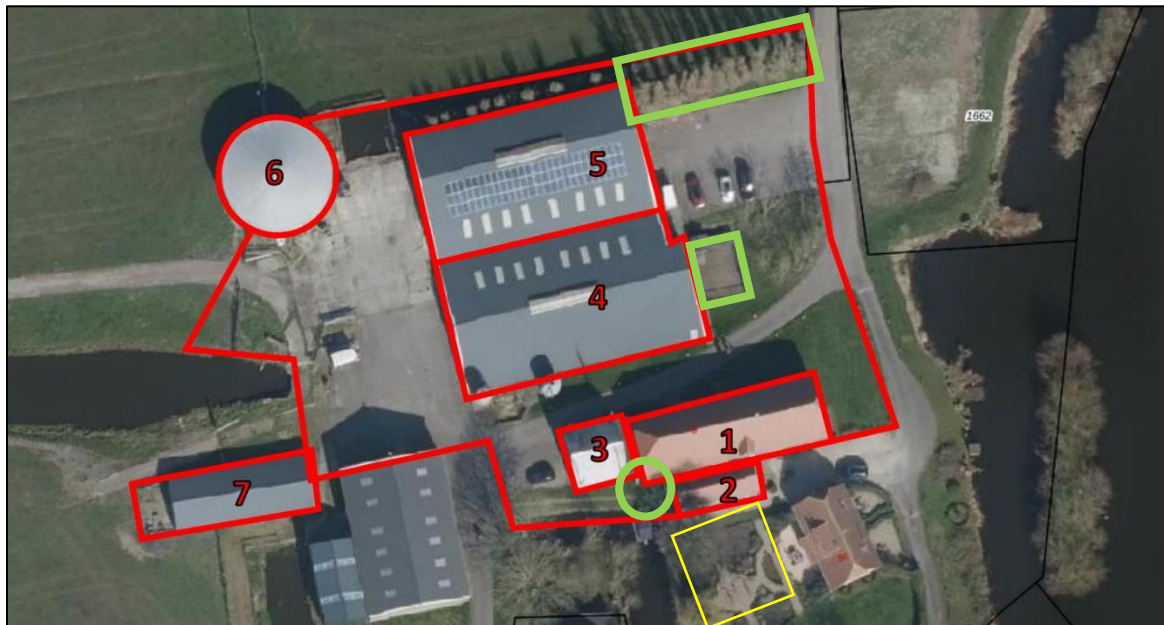
Figuur 9 Concepttekening van de dakpanconstructie ten behoeve van huismus verblijfplaatsen.

Figuur 10 Nest van een huismus onder een dakpanconstructie (foto: Tommie Pot).

4.2.2 Onderdelen van het essentieel leefgebied Huismus

Tijdens de nadere onderzoeken zijn verschillende elementen aangetoond als essentieel onderdeel van het leefgebied van de huismus (Figuur 11). **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** Deze elementen zullen deels behouden blijven, zoals de achtertuin van het woonhuis (oranje vierkant). Andere elementen zoals de bomenrij, het kippenhok en de wintergroene struik zullen verwijderd worden. Voor deze elementen zal in de nieuwe situatie minstens evenveel gecompenseerd worden.

Figuur 11 De essentiële elementen van het leefgebied van de huismus (groene vierkant= kippenverblijf, groene rechthoek= Italiaanse populieren als schuil- en foerageermogelijkheid, groene cirkel= wintergroene Jap. Broodboom. De achtertuin van het woonhuis (gele vierkant) behoort tot het essentiële leefgebied, maar blijft in de nieuwe situatie behouden.

Compensatie essentiële onderdelen leefgebied huismus

Ten opzichte van de huidige situatie zal er minder ruimte door gebouwen worden opgenomen in de nieuwe situatie. Door de nieuwe indeling stijgt het aandeel groen en de kwaliteit van het groen binnen de projectgrenzen wordt verbeterd. De bomenlaan met Italiaanse populieren wordt verwijderd. In de nieuwe situatie komen er fruitbomen en wilgen voor terug waar gevoerd kan worden (Figuur 12). In de nieuwe situatie wordt een groot aandeel wintergroene hagen geplaatst, waardoor wintergroene elementen een aanzienlijk groter aandeel krijgen ten opzichte van de huidige situatie. Het kippenhok wordt nu gebruikt voor een stofbad en als foerageergebied door huismussen. Om het kippenhok te compenseren wordt in de nieuwe situatie een kippenhok aangelegd van dezelfde omvang. De locatie zal direct ten zuiden van de nieuwe verblijfplaatsen aangelegd worden in de schapenweide.

Figuur 12 In de tuin (licht groen) worden verschillende bomen aangeplant, waaronder wilgen en verschillende fruitbomen. Ook zullen er in de nieuwe situatie hagen geplaatst worden aan de randen van de tuinen. De hagen zullen wintergroen blijven zodat deze schuilmogelijkheden creëren. (illustratie 3.4 van bestemmingsplan op aanvraag. Bron: ir. Wim Klaassen – ARCHITECT)

Figuur 13 Nieuwe locatie van het kippenhok als onderdeel van het essentiële leefgebied van de huismus (rood= huidige locatie | groen= toekomstige locatie).